

**Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Інститут міжнародних відносин
Кафедра світового господарства і
міжнародних економічних відносин
Кафедра Жана Моне**

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЄВРОПЕЙСЬКІ СТУДІЇ В УНІВЕРСИТЕТАХ
УКРАЇНИ»**

22 квітня 2016 року, м. Київ

With the support of the LLP of the European Union

За підтримки програми «Навчання впродовж життя»
Європейського Союзу

КИЇВ 2016

Калитчак Р.Г. Львівський національний університет ім. Івана Франка РОЛЬ ІНОЗЕМНИХ ДОНОРІВ У РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ПРОГРАМ З ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТУДІЙ В УКРАЇНІ	32
Алтухова А. В. Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ	34
Даниленко С. І. Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка ДЕЯКІ АСПЕКТИ СИНХРОНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ	36
Гулай В.В. Національний університет «Львівська політехніка» Лунь Ю.О. Національний університет «Львівська політехніка» ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА МАГІСТЕРСЬКОЮ ПРОГРАМОЮ «ІНФОРМАЦІЙНО- АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ» В НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»	38
Тихомирова Є. Б. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки РЕАЛІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ І КОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ЄС В УКРАЇНІ	40
Піпченко Н. О. Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЄВРОПЕЙСЬКІ КОМУНІКАЦІЇ»	43
К.В. Смирнова Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ «CASE STUDY» В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ АНТИМОНОПОЛЬНОГО ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	45
Гулай В.В. Національний університет «Львівська політехніка» Парубчак В. О. Національний університет «Львівська політехніка»	49

громадянами та міжнародною спільнотою; знання та здатність використовувати геоінформаційні технології в галузі міжнародних відносин та соціальних комунікацій; знань (основних геоінформаційних систем і технологій; ролі і особливостей діяльності європейських дослідницьких організацій у сфері аналізу та формування зовнішньої політики; засад взаємодії громадян, представників органів влади, громадських організацій з використанням технологій електронного урядування); умінь (збирати географічну інформацію та проводити картографічне моделювання; використовувати сучасне програмне забезпечення для розв'язування задач у конкретній предметній області, зокрема для вирішення проблем у міжнародних відносинах; використовувати методологію проектування, впровадження та наповнення компоненту електронного уряду на різних рівнях публічного адміністрування; використовувати інформаційні технології для ведення електронного документообігу, взаємодії із бізнесом, громадянами та міжнародною спільнотою).

Враховуючий досвід провідних вишів України в процесі трансформації системи освітньої підготовки фахівців з окремих напрямків підготовки фахівців вищої освіти, що можуть бути віднесені до визнаної не тільки у державах-членах ЄС, але й в багатьох інших країнах, спеціальності «Європеїстика», видається достатньо вчасною й обґрунтованою пропозиція щодо внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України № 266 від 29 квітня 2015 р. й інших нормативних актів із впровадженням вказаної спеціальності як окремої в Україні вже з 2017-2018 н.р. без проходження додаткового ліцензування на основі відповідних ліцензій та сертифікатів про акредитацію напрямів й спеціальностей «Міжнародні відносини», «Міжнародна інформація», «Міжнародне право», «Міжнародні економічні відносини», «Країнознавство» із корекцією щодо ліцензійних обсягів.

РЕАЛІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ І КОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ЄС В УКРАЇНІ

Тихомирова Є. Б.

д.політ.н., професор, завідувач кафедри міжнародної інформації
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Низка програм інформаційно-комунікаційного спрямування здійснювалася і здійснюється зараз в Україні. Аналізуючи їх, бачимо кілька різних типів проектів за територію поширення діяльності: регіональні проекти інформаційно-комунікаційного спрямування, спрямовані на всі країни-сусіди ЄС (наприклад, проект OPOL «Опитування суспільної думки і дослідження в країнах і територіях ЄІСП» охоплює всі країни-партнери зовнішнього напрямку регіональної політики ЄС – Східної Європи, Кавказу і Середземномор'я); регіональні комунікаційні програми ЄС, що реалізуються у всіх чи більшості країн східного вектору (наприклад, «Вікно в Європу» діє у чотирьох країнах східного партнерства); регіональні проекти, спрямовані на окремі країни (Програма UA-Kiev: ENPI – мас-медіа комунікаційна кампанія, орієнтована на Україну і Білорусь); регіональні комунікаційні проекти в рамках інформаційно-комунікаційних бюджетів Представництва Європейської Комісії в Україні; інформаційно-комунікаційна підтримка різноманітних проектів, що реалізуються в Україні за фінансування ЄС.

До першого типу можна віднести Проект OPOL (Opinion Polling and Research) «Опитування громадської думки і дослідження», що фінансується ЄС і реалізується у

країнах-бенефіціарах Європейського інструменту сусідства та партнерства. Його метою став фактично інформаційно-комунікаційний аудит регіональних програм ЄС, що має сприяти розповсюдженню більш якісної інформації про Європейський Союз та його роль у країнах-партнерах. У 2009-2010 р. у регіоні ЄІСП-Схід він здійснювався у два етапи. Спочатку на основі інтерв'ю було проведено базове дослідження 110 лідерів думки та проаналізовано їхнє сприйняття ЄС та його ролі. Більшість лідерів думки достатньо поінформовані про ЄС. Вони у середньому краще поінформовані про євросоюзівські ініціативи та програми у країні та регіоні, ніж лідери думки з інших країн східного партнерства, висловлювали в основному позитивні міркування, за винятком кількох респондентів, що виявили негативну думку.

Більшість респондентів мають позитивну оцінку ЄС і його відносин з Україною, іноді навіть вище середнього для країн ЄІСП: 75% респондентів вважають, що Україна має хороші чи достатньо хороші відносини з ЄС (ЄІСП-Схід – 83%); 52% вважають, що рівень участі ЄС в Україну доцільно (ЄІСП-Схід – 57%); 96% вважають ЄС є важливим партнером (ЄІСП-Схід – 89%); 91% бачать у ЄС як доброго сусіда (ЄІСП-Схід – 87%). При цьому, громадська думка не особливо вірить, що український уряд є сприятливим для ЄС, лише 51% респондентів погодилися, що «національний уряд сприяє дії ЄС в країні».

Рівень знань інститутів ЄС і регіональних програм відповідно до ЄІСП-Схід на середньому рівні, але обізнаність про діяльність ЄС у країні є найвищою у регіоні. Разом з тим, аналітики, зазначають, що є можливості для збільшення цього рівня знань про Європейський Союз, його політику та діяльність у країні. Зокрема, шляхом подальшої активізації комунікаційної діяльності Делегації ЄС, поліпшенням можливостей доступу до інформації на місцевих мовах, створенням більш широких можливостей для прямої взаємодії під час семінарів і конференцій, використанням інформації про програми та проекти. На другому етапі опитувалися представники широкої громадськості (опитано 400 чол.). Рівень поінформованості про ЄС серед них нижчий. Тільки третина респондентів (34%) зазначили, що дуже добре (2 %) або досить добре (32%) знають ЄС. Проте 62% зізнались, що «не дуже добре знають» або «зовсім не знають» ЄС [1].

До другого типу відноситься проект Window to Europe / Вікно в Європу, що почав реалізовуватися з 2009 р. у комунікаційному просторі України. Це – інтегрований теле-, радіо-, і Інтернет-портал, спрямований на підготовку регулярних теле- і радіопрограм у Україні (а також у Білорусі, Молдові, Росії) про ЄС і його співробітництво зі східними сусідами. Він є частиною фінансованої ЄС інформаційної програми «Медійна діяльність: забезпечення максимальної присутності ЄС у регіоні ЄІСП». Керівник Відділу преси та інформації Представництва ЄС в Україні Д.Щюбель виразив сподівання, що «проект «Вікно в Європу» допоможе звичайним українським громадянам, особливо молодим людям, дізнатися більше про Європейський Союз, те, як ЄС допомагає країні здійснювати реформи, що лежить в основі європейського вибору України». Крім підготовки серії регулярних телевізійних і радіопрограм на місцевих мовах, в рамках проекту функціонує веб-сайт «Вікно в Європу» – www.window-to-europe.eu, який надає доступ до незалежних новин і інформації, містить інтерв'ю і дискусії про останні події в ЄС і його співробітництво з країнами-партнерами. У режимі онлайн можна знайти програми майбутніх передач, скачати відео і аудіо програми. «Вікно в Європу» діє і як інтерактивний портал, і як форум спілкування людей із країн-партнерів і країн-членів ЄС, тим самим виступаючи майданчик для відкритих дискусій і цінним джерелом інформації для журналістів. Усі медіа матеріали «Вікна в Європу» можна знайти на блозі проекту в Живому Журналі

за адресою: windowtoeurope.livejournal.com. Телеглядачі та радіослухачі також можуть залишити тут свої коментарі і висловити побажання ведучим програм [2].

Третій тип проектів – Програма UA-Kiev: ENPI – мас-медіа комунікаційна кампанія, орієнтована на Україну і Білорусь. ЄС ініціювала комунікаційні кампанії і в засобах масової інформації в окремих регіонах світу. Одна з них була передбачена для України. Зокрема, у 2010 р. був оголошений тендер для проведення медійної комунікаційної кампанії для України і Білорусі з бюджетом 400 тис. євро, розрахований на 15 місяців. Мета кампанії – допомогти людям більше довідатися про фінансове і технічне співробітництво ЄС-Україна і ЄС-Білорусь через серію щотижневих теле- і радіопередач на медійних ринках цих країн. У рамках такої програми мали ініціюватися і готуватися щотижневі теле- чи радіопередачі місцевою мовою. Передачі мали бути націлені на широку аудиторію, зокрема, ставити у центр уваги конкретні вигоди допомоги ЄС Україні [3; 4].

Четвертий тип проектів – регіональні комунікаційні проекти в рамках інформаційно-комунікаційних бюджетів Представництва Європейської Комісії в Україні, здійснюються на конкурсній основі. У рамках, наприклад, щорічного інформаційно-комунікаційних бюджету 2009 р., були укладені контракти з метою підвищення поінформованості про ЄС, відносини Україна-ЄС і співробітництво Євросоюзу з країнами-партнерами.

І, нарешті, п'ятий тип інформаційно-комунікаційних проектів. Як вже зазначалося, у рамках регіональної співпраці з ЄС в Україні реалізуються не лише спеціальні інформаційно-комунікаційні проекти, але і здійснюється підтримка різноманітних проектів, що реалізуються за фінансування ЄС. Прикладом діяльності такого роду є інформаційно-комунікаційна складова «Програми прикордонного співробітництва ЄСП Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна». Її буде реалізовано протягом 2007-2013 рр. на зовнішніх кордонах країн-членів ЄС та України. Бюджет програми на сім років складає 68.638.283 євро і фінансується з фондів ЄСП, комунікаційна програма має бюджет 457000 євро.

Отже, реалізації проектів і програм регіональної співпраці ЄС з сусідніми країнами може бути ефективною лише при їх адекватній інформаційній і комунікаційній підтримці. Проекти мають включати цей аспект у свій план роботи і організації заходів. Це потрібно для інформування цільових аудиторій цілі і завдання проектів, можливості участі у них, їх результати і наслідки. Інформаційно-комунікаційні заходи можуть не лише сприяти досягненню цілей проектів і програм, але і створювати їх позитивний імідж, підвищувати рівень довіри до них та євроінтеграції загалом. Забезпечення максимальної поінформованості про регіональне партнерство, його позитивне сприйняття і розуміння має здійснюватися на всьому просторі європейського добросусідства, зокрема, і в українському комунікативному просторі.

Література

1. Opinion Polling and Research in the ENPI Countries and Territories (OPPOL). [Електронний ресурс]. // Europa – 14 December 2009. MWN47501381.017 rev. 1. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/delegations/ukraine/documents/virtual_library/ukraine_bls_final_en.pdf
2. EU-funded information campaign opens a «Window to Europe» for Belarus, Moldova, Russia and Ukraine. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.enpi-info.eu/maineast.php?id=18476&id_type=1.

3. Тендер по медийной коммуникационной кампании для Украины и Беларуси. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.enpi-info.eu/maineast.php?id=225&id_type=10

4. UA-Kiev: ENPI – mass media communications campaign on EU-Ukraine and EU-Belarus assistance 2010/S 88-130766 Belarus (BY), Ukraine (UA). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ted.europa.eu/TED>

УДК 327.7+32.019.52

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЄВРОПЕЙСЬКІ КОМУНІКАЦІЇ»

Піпченко Н. О.

д.політ.н., доцент, доцент кафедри міжнародної інформації Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Головною метою підготовки фахівців на спеціальності міжнародна інформація (міжнародні комунікації) є фундаментальна підготовка з інформаційно-аналітичної та комунікаційної діяльності у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики і державного управління з достатнім рівнем політичних, економічних та юридичних знань. Такі спеціалісти здатні забезпечити роботу інформаційно-аналітичних і комунікаційних підрозділів органів виконавчої влади, а також корпоративних, політичних, громадських організацій і мас-медіа. Наразі потреба підвищення рівня поінформованості міжнародного співтовариства про політичні процеси в Україні та розширення спектру європейських прихильників української держави на міжнародній арені вимагає подальшого вдосконалення навчально-методичного процесу на рівні вищої школи.

Зазначимо, що навчальна дисципліна «Європейські комунікації» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» і входить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки, що викладається після засвоєння студентами таких предметів як «Моделювання та прогнозування у міжнародних відносинах», «Інформаційні ресурси державної ідентичності», «Репутаційний менеджмент у міжнародних відносинах».

Дисципліна складається з двох змістових модулів. Перший присвячено вивченню концептуальних та методологічних засад інформаційного розвитку ЄС, аналізу теоретичних засад формування європейської публічної діяльності, з'ясуванню механізмів функціонування європейської інформаційної політики, особливостям здійснення внутрішньо- та зовнішньоінституціональної комунікації на рівні Європейського Союзу. Другий змістовий модуль зосереджено на встановленні механізмів реалізації європейської комунікаційної політики всередині ЄС та за його межами, аналізі інформаційно-комунікаційних проектів ЄС, розроблених для України, а також з'ясуванні сутності комунікаційної політики Ради Європи, ОБСЄ та НАТО.

Метою дисципліни є ознайомлення студентів із теорією та практикою регіонального співробітництва у сфері інформації та комунікації як складової європейської політики сусідства, а також зовнішньополітичною діяльністю європейських міжурядових організацій та участю України у процесах європейської інтеграції.